

Archeologienota

Menen, Industrielaan 100

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	2
2.2	Waardering archeologische vindplaatsen	2
2.3	Impactbepaling	3
2.4	Bepalingen van de maatregelen	4
2.4.1	Kennispotentieel verder (voor)onderzoek	4
2.4.2	Volledigheid van het (voor)onderzoek	5

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Menen, Industrielaan 100
Ligging	Industrielaan 100, Menen, West-Vlaanderen
Kadaster	Gemeente Menen, Afdeling 1, Sectie F, Perceel 482/P2
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0534
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2021D19 en 2021D20) Landschappelijk bodemonderzoek (2021 ^E 21)
Bewaarplaats archief	BAAC Vlaanderen

Actoren

Auteur	Delphine Saelens, Tanja Boudry
Betrokken actoren	Niet van toepassing
Betrokken derden	Niet van toepassing

Plangebied

Oppervlakte plangebied	89.900 m ²
Kartering gewestplan	1002 – gebieden voor milieubelastende industrieën

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het bodembestand van het projectgebied is op verschillende plaatsen verstoord door ingrepen in het landschap in de 20^e eeuw bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein. Tussen 1970 en 1990 werd het plangebied quasi volledig ontwikkeld en daarbij bijna volledig verhard. Het huidige plangebied wordt deels ingenomen door loodsen en deels door verhardingen. De exacte verstoringsgraad van deze ingrepen op het bodemarchief is niet bekend.

Het onderzoeksterrein ligt vlak bij de recente opgraving van de site Ropswalle, waar een menselijke occupatie vastgesteld kon worden in de steentijd – door de aanwezigheid van meerdere ex-situ vuurstenen artefacten - en de metaaltijden. Verder was de Romeinse periode goed vertegenwoordigd op de site alsook de volle en late middeleeuwen.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- **Paleolandschappelijke ligging:** Het plangebied ligt in de alluviale zone van de Leie op de noordelijke oever, tussen de Leie en de Kruibeek ten noorden op een vermoedelijk middenterras. Dergelijke landschappelijk locatie heeft sinds lang een aantrekkingskracht uitgeoefend op de mens. Op de bodemkaart komen voornamelijk droge lichte zandleembodems voor met textuur B-horizont of sterk gevlekte/verbrokkelde textuur B-horizont voor.
- **Cartografische bronnen:** Op het historisch kaartmateriaal wordt het plangebied steeds in een agrarische omgeving afgebeeld, als akker- of weiland, vlak naast de alluviale natte riviervalleigronen van de Schelde. Pas op het einde van de 20^e eeuw kwam het plangebied en zijn omgeving in ontwikkeling door het bedrijventerrein. Het volledige plangebied is hierbij ingenomen door bebouwing en verharding.
- **CAI en ander archeologisch onderzoek:** In de omgeving van het plangebied zijn vele archeologische waarden gekend (CAI-locaties), voornamelijk het resultaat van veldkarteringen en kaartstudies. Doorheen het plangebied loopt een verdedigingslinie uit de 18^e eeuw. Ten zuiden van het plangebied is een terrein recentelijk opgegraven, site Ropswalle waarbij quasi alle perioden aangetroffen werden, van steentijdmateriaal tot sporen van de metaaltijden tot de late middeleeuwen. Dit toont een occupatie van het gebied aan in quasi alle perioden. De gunstige landschappelijk locatie speelt hierbij vermoedelijk een grote rol. Hoewel het noordelijke deel van de site deels geërodeerd was, zijn de sporen hier alsnog diep bewaard.
- **Gekende verstoring:** Quasi het volledige terrein, met uitzondering van enkele groenzones, is verhard of bebouwd. De verstoring van deze aanwezige structuren is niet in detail gekend. De verstoring beperkt zich wel tot de verhardingen en funderingen van de structuren, er zijn geen ondergrondse structuren zoals kelders aanwezig op het terrein.
- **Geplande verstoring:** De nieuwe ingrepen op het terrein hebben een verschillende verstoringsdiepte, van ca. 50-80 cm inclusief buffer ter hoogte van de verhardingen tot lokale verdiepingen ter hoogte van de infiltratiezone, de laadkade, de regenwaterputten en de pomput.

Concluderend kan er – door de recente opgraving te Menen, Ropswalle – een **hoge archeologische verwachting opgesteld worden voor zowel steentijdsites als sporensites vanaf de metaaltijden tot en met de recente periode**. Al deze perioden werden vertegenwoordigd op de nabijgelegen site. Daarnaast werden deze perioden ook algemeen vertegenwoordigd in de vele veldprospectiecampagnes in de ruimere omgeving rondom het plangebied.

De **verwachting op in situ steentijd artefactensites** kan bijgesteld worden op basis van de resultaten van het bodemarchief op de site Ropswalle. Het noordelijke gedeelte van de site dat hoger lag in het landschap tegen de Wervikstraat vertoonde tekenen van erosie. Deze zone van de site bevindt zich het dichtst nabij het plangebied. Als deze landschappelijk situatie geëxtrapoleerd wordt naar het plangebied, is de kans zeer reëel dat ook ter hoogte van het plangebied erosie opgetreden heeft. Als gevolg van deze erosie zijn intacte steentijdsites (en mogelijk ook recentere sites) verspoeld naar het zuidelijke, lager gelegen deel. In de zuidelijke zone van de site Ropswalle werden in een colluviumpakket dan ook verschillende vondsten uit de steentijd en recentere perioden aangetroffen die verspoeld waren. De verwachting op in situ steentijd artefactensites kan bijgevolg bijgesteld worden naar een lage verwachting.

Er is daarnaast ook een verhoogde verwachting voor sporen en vondsten gerelateerd aan de CAI-locatie ID 225020, de **verdedigingslinie uit de 18^e eeuw** die het plangebied zou doorkruisen van noord naar zuid. De afbakening van deze archeologische waarde gebeurde uitsluitend op basis van historisch kaartmateriaal en is bijgevolg niet met zekerheid correct ingepland in het landschap.

Na afloop van het landschappelijk bodemonderzoek kon bovenstaande verwachting bijgeschaafd worden.

Op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek kan het westelijke deel van het terrein (ter hoogte van boringen 1, 4 en 5) vrijgesteld worden voor archeologische waarden gezien de verstoring tot in de moederbodem. Hoewel diepere sporen hier mogelijk nog bewaard zijn, zullen deze niet in hun ruimtelijke context bestudeerd kunnen worden en niet leiden tot nuttige kenniswinst.

Ter hoogte van boringen 2 en 3 blijft de archeologische verwachting voor sporensites vanaf de metaaltijden tot en met de recente periode hoog. Door de waargenomen sporen van (gedeeltelijke) erosie van de B-horizont en tardiglaciale sedimenten blijft de verwachting op in situ steentijd artefactensites laag.

2.3 Impactbepaling

De geplande werken zullen lokaal verschillende verstoringen ten opzichte van het huidige maaiveld teweeg brengen. Deze worden in onderstaande tabel en op onderstaand plan gevisualiseerd.

Tabel 1: Geplande ingrepen met maximale verstoringdiepte onder huidig maaiveld

ingreep	Oppervlakte (m ²)	maximale verstoring onder huidig maaiveld (in cm)*
verharding personeelsparking	1.660	50
verharding	183	80

vloerplaat nieuwe loods	2.500	85-110
fundering nieuwe loods	600	175
Laadkade	960	80-220
Weegbrug	73	80
Infiltratiebekken	116	170

*inclusief buffer. Bij de verstoringsdieptes is rekening gehouden met een buffer van 20 cm. Er moet rekening gehouden worden met het feit dat tijdens het uitvoeren van de geplande diepte van de ingreep steeds wat dieper verstoord wordt door de werken (compactie e.d.)

Buiten bovenvermelde ingrepen worden enkele kleine, zeer lokale ingrepen voorzien waaronder de pompput en twee regenwaterputten.

Na afloop van het landschappelijke bodemonderzoek blijkt dat enkel in het oostelijke deel van het terrein een relevant archeologisch niveau aanwezig is. Dit niveau wordt niet bedreigt door de geplande verharding ter hoogte van de personeelsparkeerplaats. Enkel de lokale diepere verstoringen van de pompput en de twee regenwaterputten bedreigen dit niveau mogelijk.

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek

Gezien de sterke verstoring tot in de moederbodem in boringen 1, 4 en 5 is de kans om in het westen van het plangebied in situ archeologische sporen of artefacten te vinden zeer laag, zowel voor steentijd als recentere perioden. Hoewel diepere sporen hierin alsnog bewaard kunnen zijn, kunnen deze niet in hun ruimtelijke context bestudeerd worden en leveren zij geen waardevolle kenniswinst op. De geplande ingrepen die tot deze verstoorde zone behoren zijn: de weegbrug, de verharding buiten de personeelsparkeerplaats, de sloop van de huidige loods, de nieuwe loods, de laadkade en de infiltratiezone.

In het oosten van het plangebied kent de bodem een natuurlijke bodemopbouw met sporen van een deels geërodeerde B-horizont (boring 2). Doordat er sprake is geweest van hellingsprocessen is de kans op in situ steentijd artefactensites laag tot heel laag. De kans op sporensites uit recentere perioden is door de intacte, natuurlijke bodemopbouw hoog. Echter, het archeologisch niveau in het oosten van het plangebied bevindt zich op 85 cm diepte in boring 2 en 90 cm diepte in boring 3. De geplande werken ter hoogte van deze zone betreffen de personeelsparkeerplaats enerzijds en de regenwaterputten en pompput anderzijds. De verstoringsdieptes ter hoogte van de personeelsparkeerplaats ligt slechts op 50 cm (inclusief buffer). Bijgevolg worden de archeologische niveaus niet verstoord bij deze ingreep.

De enige diepere verstoringen betreffen de twee regenwaterputten en de pompput. Deze ingrepen zijn echter zodanig klein in oppervlakte dat bijkomend onderzoek niet kan leiden tot nuttige kenniswinst in het kader van sporenarcheologie.

2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹ is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is niet aangewezen.

¹ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3